

SIVILOMBUDET

Oslo, 24. mars 2025

Sak nr.: 24-4906

Ansvarlig advokat: Tine Larsen

KLAGE SIVILOMBUDET - LOKALISERING AV FORVARETS RADARANLEGG

Undertegnede bistår Naturvernforbundet i Buskerud, som med dette påklager til Sivilombudet Forsvarets saksbehandling og avgjørelse i sak om lokalisering av nytt radaranlegg for militær luftromsovervåking på Sirikjerke i Øvre Eiker kommune.

1. Sakens bakgrunn

Stortinget vedtok i 2019 at radaranleggene for militær luftromsovervåking i Norge skal erstattes av ny teknologi, og Forsvarsbygg har fått i oppdrag å etablere 11 nye radaranlegg. Noen av radarene skal gjenbruke eksisterende lokasjoner, men de fleste skal etableres på nytt sted.

Forsvarsdepartementet har etter anbefaling fra Forsvarsmateriell og Luftforsvaret besluttet at Sirikjerke i Øvre Eiker kommune skal bli ny radarlokasjon for Østlandet:

- Bilag 1: Utredning om alternativer og anbefaling radarlokasjon Østlandet, 23. november 2023
- Bilag 2: Godkjenning av lokasjon, Forsvarsdepartementet, 27. juni 2024

Etablering av radarstasjonen på Sirikjerke er et betydelig inngrep i et verdifullt natur- og friluftsområde. Sirikjerke er den høyeste toppen på den skogkledte åsen mellom Drammenselva og Eikeren. Her er det naturskog med høy tetthet av arter av stor forvaltningsinteresse. Radarstasjonen beslaglegger areal og vil få en eksponert plassering, og det må bygges tilførselsvei frem til anlegget.

Tiltaket har ikke vært gjenstand for planrettslig regulering eller annen demokratisk prosess. Allmennheten ble informert etter at lokaliseringen var besluttet:

- Bilag 3: Lysark – møte med interesseorganisasjoner i august 2024
- Bilag 4: Notat datert 5. desember 2024 til grunneiere, interesseorganisasjoner, kommune og statsforvalter

Forsvarsbygg skriver på sine hjemmesider at det ikke vil være noen offentlig høringsprosess i forkant av utbyggingen, og at dette er i henhold til plan- og bygningsloven § 20-7 og sikkerhetslovens krav om informasjonshåndtering.¹

Det foreligger heller ikke noe enkeltvedtak som har vært gjenstand for klagerett.

¹ Forsvarsbyggs hjemmesider: [Østlandet får ny radar for militær luftromsovervåking](#), publisert 02.09.2024

Naturvernforbundet i Buskerud har i e-postkorrespondanse med Forsvarsbygg bestridt adgangen til å unnta *lokaliseringen* fra ordinær planprosess for arealbruk etter plan- og bygningsloven, selv om selve radarstasjonen kan være et skjermingsverdig objekt som etter plan- og bygningsloven § 20-7 kan unntas byggesaksbehandling:

Bilag 5: E-post-korrespondanse mellom klager og Forsvarsbygg 18. september - 11. oktober 2024

Det er redegjort mer utførlig for Naturvernforbundets syn i vårt brev av 6. januar 2025 til Forsvarsdepartementet og Forsvarsbygg. Dette ble besvart av Forsvarsbygg 17. februar 2025:

Bilag 6: Brev til Forsvarsbygg og Forsvarsdepartementet 6. januar 2025
Bilag 7: Svarbrev fra Forsvarsbygg 17. februar 2025

Forsvarsbyggs tilbakemelding tilsier at det er en oppfatning i Forsvaret at alle de nye radarstasjonene som nå planlegges (og også andre forsvarsinstallasjoner) er unntatt planrettslig regulering. Naturvernforbundet i Buskerud mener derimot at Forsvarets arealbruk som hovedregel er gjenstand for ordinær planprosess – også for skjermingsverdige objekter.

Naturvernforbundet i Buskerud vil her anføre at det under enhver omstendighet stilles krav til utredning og høring etter utredningsinstruksen, som vi ikke kan se er foretatt her.

Videre er det også krav til at det i beslutningen er gitt en begrunnet vurdering og avveiling av naturmangfoldlovens prinsipper i §§ 8-12, jf. § 7. Med forbehold om at vi ikke har fått fullt innsyn i fullstendige dokumenter, er ikke dette blitt gjort i lokaliseringsvedtaket for Sirikjerke.

Det nye radaranlegget for Østlandet var opprinnelig besluttet lokalisert på Gyrihaugen i Ringerike kommune. Etter at det var bygget tilførselsvei og sprengt ut tomt på topplatået (se bilder i bilag 8: Biofokus rapport 2024-120 side 9-11), fant Forsvaret ut at lokaliteten var uegnet på grunn av forstyrrelser fra andre anlegg i området.^{2 3} Naturvernforbundet mener risikoen for slike feil øker når beslutningen unndras fra den saksbehandlingen som skal bidra til sakens opplysning.

I punkt 2 orienteres kort om Sirikjerkes betydning for natur, biologisk mangfold og friluftsliv.

I punkt 3 redegjøres for hvorfor Naturvernforbundet i Buskerud mener det ikke er adgang til å unnta lokaliseringen av radarstasjonen og tilførselsveien fra ordinær planprosess etter plan- og bygningsloven.

I punkt 4 anføres at lokalisering av anlegget på Sirikjerke under enhver omstendighet er omfattet av utredningsinstruksen og heller ikke er saksbehandlet i henhold til denne.

I punkt 5 påpekes at beslutningen ikke inneholder begrunnet vurdering av naturmangfoldlovens prinsipper i §§ 8-12, jf. § 7.

I punkt 6 påpekes betydningen av at Sivilombudet undersøker saken.

² Om Gyrihaugen - bl.a. NRK 12.07.2023 [Må skrote Natos radaranlegg: - Et kjempedigert inngrep i naturen](#)

³ Forsvarets forum 30.08.2024: [Østlandets radar plasseres i Øvre Eiker](#)

2. Natur- og friluftslivsverdier på Sirikjerke

Først etter at Forsvarsdepartementet besluttet lokalisering av radarstasjonen på Sirikjerke, har Forsvarsbygg innhentet en kartlegging av naturverdiene i området:

Bilag 8: Biofokus rapport 2024-120 Naturverdier på Sirikjerke. Konsekvenser av veibygging og etablering av radaranlegg – datert 03.02.2025

Biofokus sin kartlegging viser en større, sammenhengende naturtype på 484 dekar bestående av gammel grandominert naturskog av svært høy kvalitet, god tilstand og med stort naturmangfold. I sammendraget i Biofokus-rapporten er naturverdiene og konsekvenser oppsummert slik:

«I forbindelse med vurdering av veitraséer til radarstasjon på Sirikjerke i Øvre Eiker kommune er det avdekket et stort område med naturskog som har høye naturverdier. Konsekvensene av planlagte veier, radarstasjon og riggplass er vurdert å variere fra middels til stor negativ konsekvens avhengig av valgt alternativ. Mellom 200 meter og 700 meter med naturskog som er vurdert å ha svært høy kvalitet vil bli berørt av tiltaket, som også vil føre til tap av villmarkspreget natur, fragmentering av et nær urørt skogslandskap og økt forstyrrelse som en del av bedret fremkommelighet.»

Kompenserende tiltak i form av bevaring (vern) av et større naturskogsareal rundt Sirikjerke er vurdert som det mest effektive tiltaket for å bøte på naturinngrep både på Gyrihaugen og Sirikjerke i forbindelse med bygging av ny radarstasjon.»

Området har høy tetthet av ansvarsarter og arter av stor og særlig stor forvaltningsinteresse (rødlistearter, spesielt hensynskrevende arter etc.). Det er gjort 63 funn av 18 rødlistede arter i området, jf. Biofokus rapport side 25.

Naturtypeavgrensning og beskrivelser er avmerket i Miljødirektoratet sin Naturbase, hvor det også er angitt at lokaliteten har sentral økosystemfunksjon:

Bilag 9: Faktaark om Sirikjerke (NINFP2410173895), Naturbase

Sirikjerke er også del av et større, sammenhengende turområde uten tilrettelegging, og er verdsatt til «svært viktig friluftsområde», jf. informasjon i Naturbase (FK00044402):

«Området er et langturterreng og har blåmerka stier og skilting enkelte steder. Benyttes også av nabokommuner. Egnert for ulike friluftslivsaktiviteter, fotturer, sykling, bading, fiske. Noe organisert klatreaktivitet. Det er flere vann i området, variert landskap og et gjenkjennelig utsiktspunkt. Gudstjeneste kan forekomme på toppen. Stor symbolverdi med lange tradisjoner som turmål, kultur og industrihistorie. Et område med stort artsmangfold.»

Verdifulle natur- og friluftslivsområder vil derfor bli negativt påvirket av radarstasjonen med tilhørende tilførselsvei.

Biofokus sin kartlegging av området er gjennomført høsten 2024, og rapporten er ferdigstilt i februar 2025, omlag et halvt år etter at lokaliseringen var bestemt.

3. Forsvarsanlegg og forholdet til plan- og bygningsloven

Tiltak som krever bruk av skjermingsverdig informasjon etter sikkerhetsloven § 5-2 og § 5-3 er unntatt fra byggesaksreglene i plan- og bygningsloven kapitler 20 til 25, jf. pbl. § 20-7 første ledd første punktum.

Naturvernforbundet i Buskerud har ikke bestridt at radarstasjonen for militær luftromsovervåking kan være skjermingsverdig informasjon eller objekt etter sikkerhetsloven og omfattes av pbl. § 20-7. Det er en forutsetning for å gjøre bruk av unntaksbestemmelsen at det aktuelle tiltaket er *erklært* hemmelig/skjermingsverdig etter sikkerhetsloven. Etter Naturvernforbundets syn har pbl. § 20-7 kun betydning for byggesaksreglene i kapittel 20-25, og gir ikke unntak for *planprosessen*. Ut ifra dette synet er det ikke på nåværende tidspunkt avgjørende hvorvidt objektet er erklært hemmelig. Forsvarsbyggs syn forutsetter derimot at slik erklæring foreligger, uten at vi kan se at det er opplyst om det i informasjonen vi har fått innsyn i.

Etter ordlyden i pbl. § 20-7 er skjermingsverdige tiltak kun unntatt lovens byggesaksregler i kapittel 20-25 om byggesøknad, tillatelse og regler for ansvar og tilsyn. I pbl. § 20-7 annet punktum presiseres at det påhviler Forsvaret å se til at øvrige bestemmelser i plan- og bygningsloven blir overholdt. Departementet har ikke benyttet forskriftsadgangen i § 20-7 annet ledd til å gi bestemmelsen utvidet anvendelse.

Lovens plandel med de saksbehandlingsregler som gjelder for planprosess for etablering av nye tiltak, herunder krav til høring og konsekvensutredning, vil i henhold til ordlyden i § 20-7 også gjelde i denne saken.

Pbl. § 1-6 tredje ledd, jf. andre ledd, kan derimot så tvil om innholdet i pbl. § 20-7: Her står det at tiltak som er omfattet av § 20-7 og § 20-8, ikke er omfattet av § 1-6 andre ledd som sier at tiltak bare kan skje dersom de «*ikke er i strid med lovens bestemmelser med tilhørende forskrifter, kommuneplanens arealdel og reguleringsplan*». I forarbeidene skriver departementet at tiltak etter pbl. § 20-7 dermed kan gjennomføres «uavhengig av plan», jf. Prop. 99 L (2013-2014) side 100.

Det er ikke mange rettskilder som omtaler forholdet mellom pbl. § 20-7 og pbl § 1-6, men i Plan- og bygningsloven med kommentarer (Innjord m.fl.) 2. utgave (2020) på side 659-660 omtales dette som en regelkollisjon som bør løses med bruk av *lex specialis*:

«Uttalelsen i forarbeidene om at det er adgang til å forestå tiltak etter § 20-7 «uavhengig av plan», er avgitt med henvisning til bestemmelsen i § 1-6 tredje ledd, som også ble innført ved lov 20. juni 2014 nr. 52. Dette avstedkommer et harmoniseringsspørsmål. I § 1-6 andre ledd er det på generelt grunnlag angitt at tiltak ikke må være i strid med «lovens bestemmelser med tilhørende forskrifter, kommuneplanens arealdel og reguleringsplan». Av § 1-6 tredje ledd fremgår det likevel at andre ledd ikke kommer til anvendelse for «tiltak som omfattes av §§ 20-7 og 20-8 om skjermingsverdige objekter i medhold av sikkerhetsloven». Etter dette foreligger det motstrid mellom bestemmelsene i § 1-6 tredje ledd, jf. andre ledd, og § 20-7 første ledd andre punktum. For så vidt gjelder tiltak etter § 20-7, er det i § 1-6 tredje ledd fastsatt et generelt unntak fra samsvarskravet i § 1-6 andre ledd. Samtidig er det slik at samsvarskravet etter § 1-6 andre ledd er gjentatt i § 20-7 første ledd andre punktum, i den forstand at alle andre krav enn de som følger av kapittel 20-25, skal være overholdt. Forutsatt at § 20-7 første ledd andre punktum er slik å forstå at det er åpnet for å gjennomføre tiltak

uavhengig av arealplan, kan man løse motstriden på grunnlag av lex specialis-prinsippet. Det er nærliggende å anse § 20-7 første ledd andre punktum som en spesialbestemmelse i relasjon til § 1-6 tredje ledd. Forarbeidene gir heller ingen klare indikasjoner på at § 1-6 tredje ledd er ment å begrense rekkevidden av § 20-7 første ledd andre punktum. Tvert imot er det i den nevnte uttalelsen fra forarbeidene bare åpnet for gjennomføring av tiltak etter § 20-7 uavhengig av «plan». Dersom man skal forstå § 1-6 tredje ledd etter sin ordlyd, vil også forskriftshjemmelen i § 20-7 langt på vei fremstå som overflødig. De beste grunner tilsier derfor at § 20-7 første ledd andre punktum må gå foran § 1-6 tredje ledd, jf. andre ledd.»

Naturvernforbundet i Buskerud deler det syn det her gis uttrykk for, slik det også er redegjort for i vårt brev av 6. januar. Både avgrensingen i hvilke konkrete kapitler som unntas etter § 20-7, presiseringen av Forsvarets ansvar for å påse at resten av loven overholdes og forskriftshjemmelen i annet ledd, ville vært uten betydning dersom den generelle regelen i § 1-6 tredje ledd, jf. annet ledd, skulle hatt forrang.

Videre bemerkes at lovgiver har lagt opp til en distinksjon mellom de to bestemmelsene i pbl. § 20-7 og § 20-8, hvor det etter § 20-8 er adgang til å unnta tiltaket også hele eller deler av loven for øvrig når tvingende samfunnshensyn gjør det nødvendig. Til gjengjeld er det i § 20-8 lagt opp til en vesentlig høyere terskel for å tilsidesette større deler av loven. Denne bestemmelsen er forbeholdt tilfeller hvor det vil medføre en uakseptabel sikkerhetssituasjon å følge de alminnelige reglene i plan- og bygningsloven, jf. Prop. 99 L (2013-2014) side 54. Den ulike graden av unntaksadgang skalert etter behov og alvorlighetsgrad ville også mistet deler av sin betydning dersom avgrensningene i pbl. § 20-7 var tilsidesatt av bestemmelsen pbl. § 1-6 tredje ledd.

Under enhver omstendighet kan ikke pbl. § 20-7 forstås slik at ethvert tiltak som berører skjermingsverdig informasjon eller objekter er unntatt fra plan- og bygningslovens saksbehandlingsregler. Som det fremgår av forarbeidene vil det variere betydelig fra sak til sak, og avgjørelsen beror på «*de konkrete forhold som gjør seg gjeldende i den enkelte sak*», jf. Prop. 99 L (2013-2014) side 100. Som det også er påpekt i Innjord m fl. side 660 må det «*uansett være en forutsetning at unntak fra arealplan er nødvendig for å ivareta formålet med unntaksbestemmelsen i § 20-7*». Vi kan derfor vanskelig se at det er rettslig grunnlag for Forsvarsbyggs syn i brev av 17. februar, hvor det kategorisk avvises at bruk av unntaksbestemmelsen etter § 20-7 beror på en nødvendighetsvurdering.

Dersom pbl. § 20-7, jf. § 1-6, gir grunnlag for å unnta tiltaket fra arealplan, kan det bare skje i den utstrekning det er nødvendig for å ivareta formålet bak § 20-7. Vi kan ikke se at det i denne saken er omstendigheter som gjør det nødvendig å unnta lokaliseringen av radarstasjonen og tilførselsveier fra ordinære planprosesser. Det er vanskelig å se at aktuelle plasseringer av slike radaranlegg (åser/topper med en viss rekkevidde) og tilførselsvei er hemmelig informasjon som ikke kan være gjenstand for en arealplanprosess.

I dokumentene som det nå er gitt delvis innsyn i, fremgår det at det er gjort en vurdering av tre ulike lokaliseringalternativer høsten 2023 (bilag 1, alternativvurdering datert 29. november 2023). Av disse er Sirikjerke vurdert som det dårligste alternativet med hensyn til andre samfunnsinteresser. Klager finner det klart at disse alternativvurderingene også burde vært del av en offentlig høringsprosess. Forsvaret har fremstilt det som at det ikke finnes aktuelle alternativer til Sirikjerke, men dokumentene tilsier at det ikke er tilfellet.

En ordinær planprosess med høringer og konsekvensutredninger bidrar til en avveining av ulike samfunnshensyn og interesser, en demokratisk og inkluderende prosess og at saken blir tilstrekkelig opplyst før det fattes vedtak. Slik kan man finne de lokaliseringer som ivaretar Forsvarets behov med minst mulig konsekvenser for andre viktige samfunnsinteresser. En mest mulig åpen og opplyst planprosess vil tjene både Forsvarets og samfunnets interesser.

3.1 Om unntaket i pbl. § 20-8

Pbl. § 20-8 gir, i motsetning til § 20-7, åpning for å fravike helt eller delvis også andre deler av plan- og bygningsloven ved utførelse av tiltak i tilknytning til et byggverk eller objekt som er utpekt som skjermingsverdig. Det er vilkår om at *tvingende sikkerhetshensyn* gjør unntak fra loven *nødvendig*. Tvingende sikkerhetshensyn og nødvendighetsvilkåret innebærer at terskelen for å anvende pbl. § 20-8 er høy, og det fremgår av forarbeidene i Prop. 99 L (2013-2014) s. 54 at bestemmelsen er utformet med tanke på sikkerhetssaker der det vil medføre en uakseptabel sikkerhetssituasjon å følge de alminnelige reglene i plan- og bygningsloven.

Forsvarsbygg har ikke tidligere påberopt denne bestemmelsen som rettslig grunnlag for å unnta radarstasjonen på Sirikjerke fra planprosess etter plan- og bygningsloven, men i Forsvarsbyggs svarbrev av 17. februar punkt 3.4 hevdes det at vilkårene i pbl. § 20-8 også er innfridd, og at man under enhver omstendighet kunne benyttet denne bestemmelsen for å unnta radaranlegget fra planprosess. Naturvernforbundet finner denne vurderingen uholdbar.

For det første er det departementet som innen sitt myndighetsområde som kan beslutte at et tiltak helt eller delvis skal være unntatt bestemmelser gitt i plan og bygningsloven. Dette er ikke en vurdering som tilligger Forsvarsbygg.

Vi kan heller ikke se at de argumentene som her benyttes er av slik karakter som gjør at pbl. § 20-8 kommer til anvendelse. Hovedargumentet fra Forsvarsbygg synes å være at det er nødvendig å bruke av pbl. § 20-8 for å sikre gjennomføring av tiltaket skjer raskt nok, og risikoen for at kommunen plasserer radaranlegget på et annet/uegnet sted. Dette er ikke hensyn og argumenter som kan begrunne unntak fra planprosessen. Behov for en mer forutsigbar planprosess med større sikkerhet for hensiktsmessig lokalisering og gjennomføring av samfunnskritiske anlegg, kan derimot begrunne bruk av statlig plan etter pbl. § 6-4.

4. Mangelfull utredning – ikke i tråd med utredningsinstruksen

Uavhengig av om lokalisering av radarstasjonen kan unntas fra planprosess etter plan- og bygningsloven, gjelder generelle krav til opplysning og utredning av saken før beslutning om lokalisering treffes. Vedtak om plassering av Forsvarets radarstasjoner vil være omfattet av Instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen), som gjelder for utarbeiding av beslutningsgrunnlag for statlige tiltak som utføres på oppdrag for statlige forvaltningsorganer, jf. instruksen 1-2. Forslag til tiltak med vesentlige virkninger skal normalt også legges ut på høring, som er åpne for innspill fra alle, jf. utredningsinstruksen 3-3.

I denne saken er det som påpekt ovenfor gjort utredning av naturverdier og naturmangfold etter at lokaliseringen er bestemt. Saken var derfor ikke tilstrekkelig utredet om naturmiljø på beslutningstidspunktet.

Med den lukkede prosessen har det heller ikke vært mulig for andre interesser å føre kontroll med om saken var tilstrekkelig opplyst på beslutningstidspunktet. Den mislykkede lokaliseringen på Gyrihaugen viser at den saken ikke ble tilstrekkelig utredet og opplyst før lokaliseringsbeslutning ble fattet, og dessverre var kostbare og irreversible naturinngrep iverksatt før det ble oppdaget.

På Sirikjerke er det foreløpig ikke gjort fysiske inngrep, og det er fremdeles anledning til å belyse alle relevante forhold og å revurdere lokaliseringen.

5. Manglende vurdering av naturmangfoldlovens prinsipper

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet i alle beslutninger som berører naturmangfoldet, jf. nml § 7. Dette tiltaket berører naturverdier i stor grad, og det er derfor viktig at det fremgår av denne beslutningen hvordan prinsippene er avveid og vektlagt i denne konkrete saken.

En slik begrunnet vurdering av prinsippene fremgår likevel ikke av de dokumenter vi har fått innsyn i (bilag 1 og 2), og saksbehandlingsregelen i naturmangfoldloven synes derfor ikke å være fulgt. I og med at Biofokus sin utredning om naturmangfoldet først ble gjort et halvt års tid etter at beslutningen ble tatt, hadde heller ikke departementet de miljøfaglige forutsetningene for å gjøre en kunnskapsbasert vurdering av naturmangfoldlovens prinsipper på vedtakstidspunktet.

I den etterfølgende Biofokusrapporten er det kort referert til naturmangfoldlovens prinsipper i §§ 8-10 (kunnskapsgrunnlag, føre var-prinsippet og samlet belastning) på side 20 og gitt en kortfattet vurdering på side 35. Prinsippene § 11 om «påvirker betaler» og § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (herunder lokaliseringsalternativer) er ikke kommentert eller vurdert, selv om dette også er relevant for saken.

At Biofokus har gjort vurdering av (noen av) naturmangfoldlovens prinsipper, kan ikke reparere den feilen at vedtaksmyndigheten selv ikke har foretatt en pliktig vurdering av prinsippene. Det følger av en rekke uttalelser fra Sivilombudet at det er vedtaksmyndigheten som må gjøre avveiningene etter naturmangfoldloven i sitt eget vedtak, jf. blant annet SOMB 2024/1117 (Kjelhovda i Hemsedal). I Hemsedal-saken uttaler Sivilombudet at selv om saken er opplyst av rapporter fra Biofokus og Norconsult, kan ikke vedtaksmyndigheten lene seg på at det i fagrapportene er gjort vurderinger av naturmangfoldloven, fordi avveiningen må gjøres av utøvende myndighet.

Når Forsvarsdepartementet i sin beslutning om lokalisering av radarstasjonen på Sirikjerke ikke har gjort en begrunnet vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-12, er det en saksbehandlingsfeil. I lys av naturverdiene på Sirikjerke er det også mulighet for at saksbehandlingsfeilen kan ha fått betydning for vedtakets innhold.

I lys av senere uttalelser fra Sivilombudet om betydningen av naturmangfoldlovens prinsipper i arealsaker, har Statsforvalteren i Vestfold og Telemark nylig sendt brev til kommunene om skjerpede rutiner for å påse at reguleringsplan- og byggesaksvedtak oppfyller naturmangfoldloven:

Bilag 10: Brev av 21. mars 2025 fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Det er viktig å påse at også statlige aktører som Forsvaret etterlever naturmangfoldloven i arealsaker.

6. Betydning for andre planlagte radar- og forsvarsanlegg

Rettsoppfatningen Forsvarsbygg gir uttrykk for i sitt svarbrev av 17. februar om anvendelsen av plan- og bygningsloven § 20-7, § 20-8 og § 1-6 tredje ledd, gir grunn til å anta at planleggingen av de andre, nye radaranleggene rundt i landet på tilsvarende måte unntas planrettslig regulering og høring. Det var også tilfellet på Gyrhaugen som måtte skrinlegges.

En undersøkelse av saken fra Sivilombudet vil bidra til å klargjøre i hvilken utstrekning unntakshjemler i plan- og bygningsloven kan gjøres gjeldende for å unnta flere slike installasjoner fra en åpen og demokratisk planprosess.

På denne bakgrunn bes Sivilombudet iverksette undersøkelse av Forsvarets saksbehandling ved lokalisering av nytt radaranlegg på Sirikjerke.

Vennlig hilsen

Dæhlin Sand Advokatfirma AS

Tine Larsen
Advokat